

## Living Midrash: Bereishit Rabbah 1:7 – Polytheistic Torah?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

### Trigger pesukim

1. Tehillim 119:153-160

ראה עניי וְחַלְצֵנִי מִי תוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: רִיבָה רִיבֵי וּגְאָלְנִי לֹא מָרַתְךָ חֲנִי: רְחוּק מִרְשָׁעִים יְשׁוּעָה פִּי חָקִיךָ לֹא דָרְשׁוּ: רַחֲמֶיךָ רַבִּים ד' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִי: רַבִּים רִדְפֵי וְצָרִי מֵעֲדוּתֶיךָ לֹא נָטִיתִי: רְאִיתִי בַגְדִים וְאֶתְקוּשְׁטָה אֲשֶׁר אִמְרַתְךָ לֹא שָׁמְרוּ: רָאָה פִּי פְקוּדֶיךָ אֶהְבֵּתִי ד' פְּחֹסְדֶךָ חֲנִי: רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וְלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צְדָקָה:

<sup>153</sup>See my poverty and release me, for I have not forgotten Your Torah. <sup>154</sup>Fight my battles and redeem me; for the sake of Your statements, give me life.

<sup>155</sup>Salvation is far from the wicked, for they have not sought Your laws. <sup>156</sup>Your mercies are great, Gd; in accordance with Your justice, give me life.

<sup>157</sup>Many are my pursuers and enemies; I have not strayed from Your testimonies. <sup>158</sup>I have seen traitors, and I fought them because they did not observe Your statements. <sup>159</sup>See that I have loved Your laws, Gd; in accordance with Your generosity, give me life.

<sup>160</sup>The head of Your words is truth, and Your righteous laws endure forever.

### What troubles us in these pesukim?

2. Rashi to Tehillim 119:160

סוף דברך הוכיח על הראש שהוא אמת שכששמעו האומות אנכי ולא יהיה לך ולא תשא אמרו הכל להנאתו ולכבודו כיון ששמעו כבוד, לא תרצה, לא תנאף, הודו על ראש דברך שהוא אמת:

The end of Your words demonstrated that the beginning was true. When the nations heard "I am your Gd", "You shall not have the gods of others", "You shall not take My Name", they said, "All of this is for His benefit and glory." Then they heard, "Honour your parents", "Do not kill", "Do not commit adultery", and admitted that the beginning was true, too.

3. Radak to Tehillim 119:160

מראש העולם... או פי' כאשר צויתנו תחילה להבין יחודך עלינו לשמור לעולם כל משפטי צדקך כי הם כסולם לעלות אל ידיעת יחודך  
At the beginning of the world... Or: As You instructed us at the start, that to understand Your uniqueness we would need to guard all of Your righteous laws eternally, for they are as a ladder to ascend to know Your uniqueness.

### The Midrash

4. Midrash, Bereishit Rabbah 1:7, Part 1

ר' יצחק פתח ראש דברך אמת וגו', א"ר יצחק מתחלת ברייתו של עולם ראש דברך אמת, בראשית ברא אלקים וד' אלקים אמת  
R' Yitzchak began: "The head of Your words is truth." R' Yitzchak said: From the beginning of Creation, the head of Your words was truth. "In the beginning, Elokim created", "And HaShem Elokim [is] true."

5. Midrash, Bereishit Rabbah 1:7, Part 2

ולעולם כל משפט צדקך, שכל גזרה וגזרה שאתה גוזר על בריותיך הן מצדיקין עליהם את הדין ומקבלין אותו באמונה.  
ואין כל בריה יכולה לומר שתי רשויות בראו העולם, 'וידברו אלקים' אין כתיב כאן אלא 'וידבר אלקים', 'ויאמרו אלקים' אין כתיב כאן אלא 'ויאמר אלקים', 'בראשית בראו אלקים' אין כתיב כאן אלא 'ברא אלקים'

"And Your righteous laws endure forever" – With every decree You issue upon Your creations, they accept the law as just and accept it loyally.

No creature can say that two powers created the world, for it does not say, "And Elokim spoke [plural]" but "And Elokim spoke [singular]", not "And Elokim said [plural]" but "And Elokim said [singular]", not "In the beginning, Elokim created [plural]" but "In the beginning, Elokim created [singular]".

### Lesson 1: The Torah begins by speaking truth

6. Talmud, Megilah 9a

נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו +בראשית א'+ אלקים ברא בראשית  
Gd placed counsel into each one's heart, and all of them came to the same idea, writing, "Elokim created"...

Lesson 2: The Torah teaches monotheism, which is truth / which promotes truth

7. Rashi, printed on Bereishit Rabbah 1:7

מראש דברך שכתבת בראשית ברא ולא כתיב בראשית בראו, הבריות מבינים שאתה אלקים אמת ואין כל בריה יכולה לחלוק ולומר שתי רשויות הן

From the beginning You spoke, writing, "He created" and not "They created". Therefore, they understand You are the true Gd, and none may dispute and say there are two powers.

8. R' Yaakov Moshe Helin (Ashkenazy), Yedei Moshe to Bereishit Rabbah 1:7

פי' היפ"ת לפי שקשה למדרש למה לא כתב אלקים ברא בראשית לכך אמר ר' יצחק מתחלת ברייתו של עולם ראש דברך אמת פי' מתחלה ראוי לומר אמת לכך הקדים תיבת ברא לתיבת אלקים לפי שבתבת ברא מתוקן הוא השקר של המינים מדכתיב ברא ולא כתיב בראו וראוי להתחיל בדבר אמת. ולי נראה לפי שהמינים אומרים צייר גדול אלקיכם שמצא סממנים טובים... אבל באמת הורה לנו התורה בתיבת בראשית שברא הקב"ה גם כן אותן ...

The Yefeh Toar explained that the midrash was bothered that the Torah did not say, "Gd created in the beginning," and so R' Yitzchak said, "From the beginning of Creation, the head of Your words was truth." It was fitting to start with truth, and so He put "created" before "Elokim" because "created [singular]" corrects the lie of the heretics, and it is appropriate to begin with truth. It [also] appears to me that because heretics say, "Your Gd was a good artist; He found good dyes"... In truth, the Torah taught us, by saying "In the beginning", that Gd created those 'dyes'.

9. R' Shemuel Sarfaty, Imrei Yosher to Bereishit Rabbah 1:7

שאמרת ברא וג"כ אמרת "אלקים" ו"ד' אלקים אמת" וזה לעולם משפט צדק שיצדקו הדין עליהם ולא יאמרו שמצד היות הא' פועל רעות היתה נסבה או אי לו לעם שרבים שריו

You said "He created [singular]" and "Elokim" and "HaShem Elokim is true", and therefore Your righteous laws are forever. They will not say that one power [of many] performed bad things, or "Woe to a nation which has many officers."

The jury is still out

10. Bereishit 1:26

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם

And Gd said: Let 'us' make Man

11. Talmud, Sanhedrin 38b

אמר רב יהודה אמר רב בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא לבראות את האדם ברא כת אחת של מלאכי השרת אמר להם רצונכם נעשה אדם בצלמנו אמרו לפניו רבונו של עולם מה מעשיו אמר להן כך וכך מעשיו אמרו לפניו רבונו של עולם +תהלים ח'+ מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו הושיט אצבעו קטנה ביניהן ושרפם...

Rav Yehudah said, citing Rav: When Gd wished to create Man, He created a group of ministering malachim and said, "Do you wish for us to make Man in our image?" They said, "Master of the Universe, what are his deeds?" He replied, "Such and such." They said, "Master of the Universe, 'What is Man that You remember him, etc?'" He extended His finger among them and burned them.

12. Midrash, Bereishit Rabbah 8:3

במי נמלך, רבי יהושע בשם ר' לוי אמר במלאכת השמים והארץ נמלך... רבי שמואל בר נחמן אמר במעשה כל יום ויום נמלך... ר' אמי אמר בלבו נמלך

Whom did He consult? R' Yehoshua cited R' Levi: The heavens and earth He had created... R' Shemuel bar Nachman said: That which He had created each day... R' Ami said: His own mind.

13. Midrash, Bereishit Rabbah 8:8

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן אמר בשעה שהיה משה כותב את התורה היה כותב מעשה כל יום ויום כיון שהגיע לפסוק הזה שנא' ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו אמר לפניו רבון העולם מה אתה נותן פתחון פה למינים, אתמהא, אמר לו כתוב והרוצה לטעות יטעה

R' Shemuel bar Nachman cited R' Yonatan: When Moshe wrote the Torah he recorded the deeds of each day; When he arrived at "And Gd said: Let Us make Man etc." he said, "Master of the Universe! Why do You give heretics room to challenge?!" Gd replied, "Write it; those who wish to err will err."